

Po teh dvéh pogreških je bil sploh ta glas: Privina je dobil posestvo v dolnjem Štajerji in na Krajskem, in novi grad, Moseburch imenovan, je blizu Celja stal. Pomoto je odkril že Klein v svojih zgodbah kersanetva v Austrii in Štajerski, popolnoma razjasnil pa jo je Kopitar v svojem slavnem delu: *Gla-golita Clozianus*. Ondi se najde str. LXXII—LXXVI cel spisek od spreobrnjenja Korotancov po boljših pred neopazenih rokopisih; in pred omenjene besede so tako popravljene: „circa fluvium, qui dicitur Sala“, in spet: „et palude Salae fluminis“, spodaj pa stoji spomin, da tako pekažeta dva starja rokopisa v cesarski knjižnici na Dunaji.

Ako se vzamejo besede starega pisatelja po tej podobi, je očitno, da poglobitno posestvo kneza Privina in njegovega sina Kocelna je bilo poleg reke Zale na Ogerskem, kjer je še zdaj mesto Zalavar blizu Blatnega jezera. To posestvo pa se je precej daleč po Ogerski in Štajerski zemlji stegnulo, kakor se vidi iz imen krajev, kjer sta Privina in Kocel cerkve zidala, ktere so bile od Solnograških nadškofov Adelrama, Luiprama in Adalvina posvečene; zakaj od „*Quinque basilicas*“ je očitno Pečuh (*Fünf-kirchen*) na Ogerskem tostran Donave; Bettovia je Ptuj v dolnjem, in Ablanza je Aflenz v gornjem Štajerji. Drugi kraji imajo sicer po starobavarski zavite imena, nekatere zmed njih bi se vendar dale vganiti. na primero Stradachi je morebiti Straden, Fiskere pa Bistra: Feistriz, Keisi pa Kisek, Güns, uno dvojce na Štajerskem, to na Ogerskem. Od več teh krajev morebiti zato ni spomina, ker so kmalo potem v začetku 10. stoletja Madžarji deželo posedli; ob času njih prihoda je bila ravno Panonija hudo razdjana zavoljo boja med Nemci, Madžarji in Moravani, tako da Solnograški in drugi nemški škofje v listu do papeža Benedikta IV. tožijo: „v celi Panonii, naši veliki deželi, se le ena cerkev ne prikaže“. Za nekatere kraje se pa lega dá izvesti iz lista cesarja Otona II. (pri Hanzicu: *Germania sacra* tom. II. p. 308—312, v sredi lista kralja Filipa), v katerem so posestva in pravice solnograške cerkve poterjene. V tem listu so kraji prav po zemljopisni legi zversteni, nar pred namreč je Solnograška stran vpeljana, po tem Austria, Ogerska, dolnja Štajerska, Koroška in gornja Štajerska. Ondi so kraji Mosaburg, Salapiuga, Quartinacha, Ghense, Terenberch zversteni med ogerske kraje Sabaria ali Šopron in *Quinque ecclesiae* ali Pečuh. Bettovia ali Ptuj ima pred in za seboj kraje štajerske strani, na primero Turnava, Luip ali Lipnica, Susel ali Sausal; vendar imena nobenega kraja zraven ni, kateri bi se snidel z imeni spisa od spreobrnjenja Korotancov. Kraj Tudleipen pa in Labanda ali Šent-Andrej v Labudski dolini sta vkupej pisana, tedaj nista stala daleč narazen. Kraj Undrima, za ktereга mnogo vgibajo, je pisan v sredo med kraje zgornje Štajerske Longau, Katsch, Gumbenza, Liezinga, Brugga, Murza in Luibena; morebiti ni družega, kakor Irdning, zlasti, ker ima en rokopis Imdrima namesti Undrima.

Kar se iz tega soditi da, je to: da posestvo knezov Privina in Kocelna je bilo na Ogerskem in Štajerskem, in sicer bolj gotovo le na severnem Dravskem bregu. Od posestva med Savo in Dravo (Marchia ad Sovam) ostane po tem le to, kar se vé iz Fuldskih letnikov (*Annales Fuldenses*), da je bila Vratislavu ali Braclavu, Kocelnovemu sinu, dana od kralja Arnulfa; pred je mogla biti v rokah drugih knezov, katerih eden je bil Salacho o Privinovem času. Knez Vratislav je postavil grad Moosburg na Štajerskem, in njegovi mlajši so zidali še enega v Korotanu, in družega (Mog-gio) v Furlaniji.

P. H.

Ozir po svetu.

Na celem svetu živi 305 milionov kristijanov, 141 milionov mahomedanov (turške vere), 560 milionov budhaistov in brahmanov, 8 milionov židov (judov) in 57 milionov paganov (ajdov). Naj več kristijanov je v Evropi in sicer 252 milionov, v Azii 4 mil., v Afriki 3½ mil., v Ameriki 45 mil. in v Australii 1 milion. — Budhaiska vera je neka zlo razširjena indianska vera, imenovana po Buddha, kar v sanskritkem jeziku pomeni „modri“ in je častni priimek Sākja mūni, ki je bil začetnik te vere in rojen nek 1000 let pred Krist. Rodovina njegova se je štela verski stranki Višnuitov, kateri so Sākja mūni za deveto včloveštvo boga Višnuta častili. Od Višnuta nam so gosp. Terstenjak že veliko povedali. Brah-manska vera je tudi indianska, in podobna budhaiski; bramha pomeni v sanskritu „božje“.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Zagreba. Na poziv gosp. Ivana Kukuljevića snidel se je 30. oktobra zbor nekterih domorodcov posvetovati se o napravi spominkov na Grobniškem polju in pa na pokopališču Zagrebškem za domoljube, ki so padli 29. junia 1845, in za slavnega pesnika Stanko Vraz-a, ki je umrl pred 2 letoma. Za spominek na Grobniškem polju se je nabralo čez 400 fl., za spominek 29. junia vsmertenih čez 1000 fl., za spominek Vraza nekaj čez 300 fl. Gospod Kukuljević predložil je mnogo obrisov, ki jih je poslal kiporez Petrović iz Dunaja. Sklenjeno je bilo na Grobniškem polju veliko piramido iz domačega terdega kamna postaviti, za vsmertene 29. junia pa spominek na Zagrebškem pokopališču iz kamnja, za Stanko Vraza iz vlitega železa napraviti.

Xp. Iz Ormoša na Štajarskem 5. listopada. Da bi mi danes peró prav gladko teklo, ker odkriti želim dragim bravcem „Novic“ veseli čas, ki ga prijaznim goricam lutmerske in ormuške okolice privabi — bratva. Tiho in jednolično življenje kmečko se spremeni ob bratvi v živi hrup mestni. Vse mergoli po goricah, vse je židane volje! In kdo bi tega veselja ne privošil lastnikom in vsim, ktere oni povabijo, da se ž njimi veselje, ako vé, koliko dela in stroškov od rezanja do vezanja tert je bilo potreba, in koliko skerbí in strahu se je moglo čez leto prestati, preden je — sladka kapljica srečno v sodcu.

Gospodar, ktereга zavolj daljave dostikrat celo leto ni bilo viditi v nogradu njegovem, pride zdaj, ko se je začelo grojzde mehčati; ngljivo ogleduje tertice svoje, in, vesel že naprej tergatve, veléva vdinjanemu lonarju, da ima nakupiti puranov in puric, presičkov in kuretnine, ki imajo debelo pitani priti na mizo, kadar bojo možnarji pokali in muzika in pesmi naznanjale veseli čas tergatve; vincarju pa doide ukaz, da nakupi smetane, sira in sirovega masla za gibance in krabce (navadno močnato jedilo), — gorje jim, ako vsega tega ne oskerbijo natanko!

Vlastnik (se vé da tú je govorjenje le od večih posestnikov, ne od manjših kmetov in nagornjakov) pridši po ogledu nograda domú začne pripravljati vse, česar za tergatve bo potreba; po prevdaru lonarja in vincarja se kmalo dostojno število pučelov (sodcov) tira v nograd, ali se najme sodar, da jih napravi ob pravem času.

In bliže in bliže pride tergatve začetek. Zdaj se že nakladajo vozovi s posteljno robo, z obleko, pripravno za nogradsko življenje, in s škornjicami. Kako, — s škornjicami? Da! o tergatvi korači po nogradu tudi nježna gospá in gospodična v škornjicah.

Je staniše v nogradu z vsim potrebnim oskerbljeno in dan zaželjene tergatve prišel, se pripelje velika ko-